

BERNARD MINIER

P R A S K L I N Y

Ljndeni

Praskliny

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Bernard Minier

Praskliny – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

PRASKLINY

BERNARD MINIER

PRASKLINY

Z francúzštiny preložila Mária Gálová

Ljndeni

Bernard Minier: *Ruptures*

Copyright © XO Editions 2026. All rights reserved.

Translation © Mária Gálová, 2026

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2026

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Vyťažovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice 2019/790 EÚ je zakázané.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-5520-7

ISBN e-knihy 978-80-566-5521-4 (Pdf)

ISBN e-knihy 978-80-566-5522-1 (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-5523-8 (mobi)

Lepšie je vládnuť v pekle ako posluhovať v nebi.

John Milton, *Stratený raj*

*Poznanie je smrteľný nepriateľ,
ak si nikto neurčí pravidlá;
osud ľudstva
je v rukách šialencov.*

King Crimson, *Epitaf*

UPOZORNENIE

Karel Hrubin neexistuje. Je to vymyslená postava. No jeden z jeho vzorov sa volá Václav Smil, čo je vlastne „oblíbené čítanie Billa Gatesa“, a podľa revue *Science* tento „autor je nepochybne najväčší expert na svete v oblasti energie“. A za postavou Milтона Gaila ľahko spoznáte jeden z týchto vzorov. Napriek tomu si uvedomte, že toto je román a že romány napokon nie sú nič iné ako klamstvá, ktoré hovoria pravdu – ako to zdôraznil Mario Vargas Llosa, peruánsky spisovateľ a politik, v roku 2010 ocenený Nobelovou cenou za literatúru.

PROLÓG

PRED PORUCHOU

*Výstavný areál IFEMA, severovýchodné predmestie Madridu,
28. apríl 2025, 12 hodín 7 minút.*

– DÁMY A PÁNI, srdečne privítajte profesora Karla Hrubina!

V sále zaznel obrovský potlesk, lebo muž, ktorý práve vchádzal na scénu, bol známy na celom svete pre svoje príspevky v oblasti energie, demografie a verejných politík. Pokladali ho za jedného z najväčších odborníkov na tieto otázky, zaraďovali ho medzi najvplyvnejších mysliteľov 21. storočia a zároveň to bol autor kníh, ktoré predstavovali obľúbené čítanie Billa Gatesa, ako to on sám priznal.

Moderátor sa pripojil k potlesku deväťsto osôb zhromaždených vo veľkom auditoriu.

Kanadský vedec českého pôvodu, ktorý vyučoval na univerzite v Manitobe, vykročil k pultu s veľkým nápisom CIEL 2050. Karel Hrubin s hustou sivou hrivou, so statnou postavou, s orlím profilom a so žiarivými tmavými zrenicami vyzeral naozaj pôsobivo. Postavil sa pod silné biele svetlo zamierené na pult, upravil si výšku mikrofónu a usmial sa. Chystal sa vyvolať u poslucháčov búrlivé reakcie a nechať sa zaplavovať ich prejavmi nadšenia, ako to fungovalo dovtedy.

– Dobrý deň, – začal hlasom, ktorý prezrádzal, že im asi nebude oznamovať dobré správy. – Pred piatimi minútami som bol s vami v publiku a očarený som počúval predchádzajúce príspevky. – Hrubin si pohľadom premeral zhromaždenie. – Od nadšenia som len-len že nevyskočil zo sedadla.

V publiku zavládlo ticho a ohromenie: profesor Karel Hrubin nebol známy svojím zmyslom pre humor.

– No dobre, nestráčajme čas, – pokračoval už akosi pochmúrne. – Všetci tí, ktorí v tejto sále veria zázračným riešeniam pre budúcnosť a pre klímu, všetci tí, ktorí túžia po *rýchlej energetickej premene*, a najmä po svete bez uhlíka *do roku 2050*, vravím vám, všetci tí budú sklamaní. Lebo vám ukážem, že SA TO NESTANE. Že sú to rozprávky pre nevedomé deti. A tie nevedomé deti, dámy a páni, TO STE VY, – dodal urastený muž, čím vyvolal v publiku vlnu nedôvery. – Vy všetci a tí vonku, ktorí sa nechávajú ovplyvňovať veľkými titulkami v novinách a lákavými podcastmi. Hovorím vám: nikto z vás sa nikdy neusadí na Marse, nikto z vás, ani tí najmladší, sa nedožije dvesto rokov, nikto z vás nebude jesť plody čistého poľnohospodárstva pestované skôr na malých pozemkoch ako na obrovských lánach, a najmä NIKTO Z VÁS SA NEZAOBÍDE BEZ ROPY A BEZ PLYNU. V protiklade s tým, čo hovorí toľko ľudí, TO SA NESTANE.

Poslucháči boli znovu ohromení.

– Najprv však niekoľko súvislostí, – pokojne pokračoval Hrubin. – Dnes je na tejto planéte *viac ľudí, ktorí majú slušnú životnú úroveň, dobré zdravie, lepšiu nádej na dlhší vek a možnosť nasýtiť sa*, ako v ktoromkoľvek inom čase v dejinách. A za to vďačíme najmä rozvoju svetového obchodu a nadbytku energie.

Hrubin si orlím pohľadom premeral publikum. Priložil si k ústam pohár s vodou: potreboval si ovlažiť hlasivky, keďže už odišiel

z univerzity do dôchodku a žil osamotene kdesi v lese, obklopený psami, knihami a monitormi, a na verejnosti vystupoval čoraz zriedkavejšie. Muž, o ktorom Bill Gates povedal, že „čakal na každú z jeho kníh, ako iní čakajú na budúce *Star Wars*“, vyrastal na Českomoravskej vysočine, kde sa od rodičov dozvedel o podstate a využívaní energie – v tomto prípade dreva, s ktorým každý deň pracoval a ktoré slúžilo na zohriatie rodinného domu a počas dlhých zím aj na varenie. Bol to pragmatický a múdry muž, predovšetkým dobre informovaný, na rozdiel od značného množstva takzvaných expertov prítomných v sále.

– Všimnite si, že za posledné desaťročia sa nám podarilo *významne zredukovať podvýživu vo svete*: v roku 1950 sme mali poskytnúť správnu výživu 890 miliónom ľudí, v roku 2019 takmer siedmim miliardám! A za tento zázrak, lebo to zázrak je, vďačíme jedinej veci: *energii*. Nadbytku energie. Ako zdôraznil ekológ Howard Odum v sedemdesiatych rokoch: „Všetky pokroky v dejinách sú spojené s výnimochými prínosmi energie a prestanú, keď tieto prínosy zmiznú.“

Hrubin sa prísne pozrel na poslucháčov.

– Hojnosť energie je základ, ba dokonca podmienka pokroku. Napriek tomu väčšina moderných ekonómov – tých ľudí, ktorí ovplyvňujú naše politiky väčšmi ako akýkoľvek iný typ expertov – vo svojich teóriách bežne zabúda na energiu, ignoruje životnú dôležitosť energie v procese výroby všetkých materiálov a všetkej elektriny nevyhnutne potrebnej na prežitie civilizácie, akou je tá naša.

Ekonómovia v prítmí sály sa zamračili.

– A je tu ďalší pozoruhodný fakt, – dôrazne pokračoval Hrubin. – V posledných dvesto rokoch sme rozvinuli nevídané pochopenie fyzického sveta, prírody, vesmíru a všetkých foriem života, od améb po ľudské telo a gény. Sú to také presné vedomosti, že dnes by mal

odborník v kvantovej mechanike veľký problém dešifrovať stránku, čo vytvoril odborník v imunológii, a naopak. To je napokon jeden z dôvodov, prečo väčšina ľudí – čiže *väčšina z vás* – má veľký problém pochopiť, AKO NAOZAJ FUNGUJE SVET. Preto sa dajú ľahko ovplyvniť fantazijnými teóriami ako aj nerealistickými riešeniami, aké navrhujú mnohí bádatelia i politické strany...

Muž, ktorého jeden profesor aplikovanej fyziky z Harvardu označil za „zabijaka sprostosti“, naznačil prestávku. V sále vládlo absolútne ticho. Už ich mal.

– Iný dôvod spočíva v tom, – odložil pohár s vodou, – že ste odpojení od komplexných procesov vedúcich k produkcii dostatočnej potravy na zabezpečenie potrieb 90 % ľudstva, k výrobe závažného množstva ocele, cementu, plastov, prístrojov, strojov, komponentov a dopravných prostriedkov, *bez ktorých by sa naša civilizácia zo dňa na deň zrútila*. Dokonca aj vaše telefóny, počítače a autá sú pre väčšinu z vás čierne skrinky. Jednoducho žijete vo svete, o ktorom neviete, na akých základoch *reálne* stojí!

A teda mi povedzte: AKO BY STE MOHLI VEDIEŤ POCHOPÍŤ SKUTOČNÉ VÝZVY A NAJMÄ ŤAŽKOSTI, KTORÉ NÁS ČAKAJÚ?

V sále sa ozvalo nesúhlasné mrmlanie. Všetci tí univerzitní profesori, mediálni poradcovia, hovorcovia a pseudošpecialisti znášali zle, že ich jeden z nich pokladá za ignorantov.

– Klimatická zmena je realita! – pevne vyhlásil Hrubin. – V skutočnosti sa meranie CO₂ v atmosfére začalo v roku 1950 a odvtedy vyše storočia poznáme existujúci vzťah medzi zvyšovaním CO₂ a otepľovaním. Napriek tomu sme vedome ignorovali tieto upozornenia a pokračovali vo zvyšovaní závislosti od fosílnych energií – ropy, plynu, uhlia –, v dôsledku čoho čoraz väčšia časť ľudstva žije v materiálnych

podmienkach, ktoré vystavujú našu planétu takému dramatickému stresu, ktorý doslova ohrozuje naše prežitie!

Muž v zákulisí sa usmial.

Karla Hrubina dobre poznal.

Tak ako Bill Gates aj on ho opakovane čítal. A až do istého bodu súhlasil so starým vedcom. *Až do istého bodu.*

Lebo ak miliardár Milton Gail uznával, že planéta bude raz neobývateľná, nazdával sa, že on má riešenie. Veľmi radikálne riešenie. Bol to muž, ktorý ako prvý vyslal do vesmíru znovu použiteľné rakety, ktorý zaplavoval ulice miest svojimi elektrickými autami a ktorý sa teraz pripravoval zaplniť mestá a domovy svojimi autonómnymi vozidlami a robotmi, muž, ktorý zhromaždil také bohatstvo, ako nikto pred ním v histórii. Áno, Milton Gail bol všetko toto, ba ešte viac.

– Dámy a páni, nedajte sa oklamať ilúziami, – pokračoval Karel Hrubin od rečníckeho pultu. – Aj keď sú v móde výrazy ako „dekarbonizácia“, „prechod na obnoviteľné zdroje energie“ a „uhlíková neutralita“, *všetky tieto formulky nie sú nič iné ako zbožné želanie.* Lebo znovu opakujem: sama existencia našej civilizácie spočíva na jedinom pilieri: *na energii.* Hojnosť energie je to, čo vysvetľuje, že dokážeme užiť veľkú časť ľudstva, premiestňovať sa a cestovať, zaplňať naše domy prístrojmi pre domácnosť, že vlastníme smartfóny, že každý boží deň navigujeme na internete, že naše nemocnice, vodárne a elektrárne fungujú... *Sme teda civilizácia, v ktorej kvalita života, prosperita a jednoduché prežitie závisia od spaľovania obrovského množstva fosílnych energií.* A hoci napredujú alternatívy so znižovaním emisií oxidu uhličitého, úplná dekarbonizácia svetového hospodárstva do roku 2050 JEDNODUCHO NIE JE MOŽNÁ. Alebo si povedzme, že

by mala byť možná, že by sme sa mali vrátiť k podmienkam života pred industriálnou civilizáciou, to však nikto v tejto sále ani vonku nie je ochotný prijať.

Vnútorne sa usmial nad ohromením, čo spôsobil, a nad nesúhlasným mrmlaním v publiku.

– Okrem toho ešte tri miliardy ľudí očakávajú, že dosiahnu našu životnú úroveň, čo predpokladá, že ich spotreba energie sa v budúcich desaťročiach zdvojnásobí, ba dokonca strojnásobí. Chcú naše pohodlie, našu kvalitu života. A kto by im to mohol vyčítať? Je nesmierne dôležité pochopiť, čomu čelíme, ak chceme nájsť *skutočné riešenia* a nerozprávať si len vymyslené príbehy.

V sále zaznel potlesk zmiešaný s piskotom, no Hrubin si už na to zvykol: bol tam na to, aby uzemnil tých nenapraviteľných idealistov. V tej chvíli vyzeral ako starý veliteľský orol, ktorý hľadá dolu na úbohé vtáčence.

Ukázal sa usmiaty moderátor: Kanadčan rozohrial publikum a pripravil terén pre naozajstnú star toho dňa. Zdvihol ruky, aby ich upokojil.

– Dámy a páni, prosím, prosím! Privítajme srdečne nášho nasledujúceho hosťa! Všetci ho totiž poznáte: každý na tejto planéte pozná jeho meno. *Je to ten najfascinujúcejší, najneuveriteľnejší, najkontroverznejší vynálezca na svete:* muž, ktorý naštartoval dobývanie vesmíru a výrobu elektrických vozidiel, ktorý bez váhania zaútočil na všetko, čo sa pohne na jeho sociálnej sieti Orbit, a ktorého počúva prezident Spojených štátov amerických. Dámy a páni, privítajte, ako sa patrí, pána MILTONA GAILA, KTORÝ SEM PRIŠIEL ZO SEATTLU!

Sála zaburácala. Či už ho milovali alebo nenávideli, Gail bol ten dôvod, pre ktorý by sa v tej chvíli deväťsto prítomných nebolo chcelo nachádzať niekde inde.

Gail so zdvihnutými rukami, v džínsoch a v tričku s výrazným nápisom OKUPOVAŤ MARS vyskočil na scénu ako tiger z ďalekej džungle a vrhol sa k pultu, akoby nechcel stratiť ani sekundu. Posunul vyššie mikrofón a víťazoslávne si prezrel zhromaždenie.

– Ďakujem ti, Karel! – začal. – Je od teba pekné, že si mi zanechal dobré správy! – Sála sa rozosmiala. Každému sa odrazu uľavilo. Napokon, budú mať právo na trochu optimizmu a humoru.

– Neprekvapí vás, ak vám poviem, že nesúhlasím so slávnym predrečníkom. Panebože, ľudkovia, takmer ma to dostalo!

Opäť smiech, ale už menej početný. Hoci názory Karla Hrubina nevyvolávali jednoznačný súhlas, napriek tomu to bol uznávaný vedec.

– S Karlom súhlasím v tom, že *tradiční* politici, *tradičné* syndikáty a *tradiční* ekonómovia sú už prežitkom: z *dnešného sveta nechápu vôbec nič*. Stále sa držia tej trošky moci, čo im ešte zostáva. No ja vám vravím...

Gail zmĺkol a pozrel sa hore – osvetlenie na okamih zablikalo. Výstredný miliardár sa usmial.

– Vidíte, to zapríčinil Karel, keď hovorí o energii...

Ďalší smiech.

– Na rozdiel od neho ja vám hovorím, ja vám tvrdím: RIEŠENIA SÚ. Lebo svet sa krúti čoraz rýchlejšie a za menej ako dve desaťročia ho zmeníme. Áno, dve desaťročia! Vďaka umelej inteligencii, nanotechnológiám a biotechnológiám veda dnes ponúka riešenia, ktoré sa na úrovni planéty prijímú rýchlo a masívne. Áno, kolonizujeme Mars! Áno, budeme žiť dvesto rokov! Ak to nebudem ja, budú to moje a vaše deti. Áno, zachránime planétu bez toho, aby sme museli v takej miere obetovať náš životný štýl, naše pohodlie, našu potravinovú bezpečnosť a náš obchod! Áno, zrealizujeme všetky tie zázraky vo veľmi krátkom čase! ÁNO, ÁNO, ÁNO!

V tej chvíli všetci v publiku vstali ako jeden muž a búrlivo tleskali. Miliardár sa usmial. Pred vstupom na scénu sa v zákulisí stretol so starým česko-kanadským vedcom a ten sa ho spýtal: „Ponúknete im svoje zvyčajné balamutenie, Milton? Naozaj veríte tomu, čo hovoríte?“ – „Dôležité nie je to, čomu verím ja, Karel,“ odpovedal miliardár. „Dôležité je to, čomu veria *oni*.“ Teraz čakal, kým prestanú tleskať.

V tej chvíli všetko zhaslo.

– To má na svedomí Karel, – zažartoval do mikrofónu, no ten už nefungoval.

Milton Gail pokojne čakal. Úplná tma. V sále sa postupne ukazovali svetlá telefónov, tancovali v tme ako na nejakom bláznivom koncerte Taylor Swift. Po niekoľkých minútach zľava ktosi kráčal k nemu so svietiacim mobilom v ruke.

– Pán Gail, podďte, odvediem vás do vašej lôže.

– Čo sa robí?

– Celková porucha. Pokúšajú sa zapojiť generátory. Podďte za mnou. Bolo to v Madride, 28. apríla 2025, 12 hodín a 35 minút.

PRVÁ ČASŤ

1

PORUCHA

NEODHADZUJTE HYGIENICKÉ VLOŽKY DO WC

EMMA BOSCHOVÁ si nevšimla upozornenie, čo sa jej vôbec netýkalo. Zohla sa ku kohútiku v rade umývadiel. Nechala si tiecť na ruky studenú vodu. Práve si ich chcela osušiť, keď zhaslo svetlo.

Po niekoľkých sekundách úplnej tmy sa zažalo tlmené červenkasté svetlo ako na konci sveta, zrejme zafungovali generátory vo veži. Zamračila sa.

Čo to má byť?

Znovu zapla sušič, ale nespustil sa. Ako-tak si usušila ruky a vyšla z toaliet. Kancelárie Estelar/StarCo zaberali celé štyridsiate piate poschodie veže Cristal na 259C *paseo* vo štvrti Castellana. Najvyššia veža v Španielsku. Sklená špička, obdivná ukážka architektonickej veľkosti, akých vo svete existujú tisíce, podobne ako jej susedia, ďalšie veže v obchodnej štvrti Cuatro Torres. Stavba, ktorej hladké steny sa leskli v poludňajšom slnku, mala päťdesiatdva poschodí, čo bolo ďaleko od šialených stavieb v Ázii či v New Yorku. Bola v nej popredná poradenská spoločnosť KPMG, kancelárie Mastercard, Commerzbank, Banco do Brasil, Cola-Cola. A pravdaže aj Estelaru, španielskej filiálky StarCo, medzinárodnej spoločnosti Milтона

Gaila, známejšej pod názvami jej odbočiek: Volta (elektrické vozidlá), OpenSky (vesmír), Starhub (satelity), Brain (mozgové implantáty, AI) a Orbit (sociálna sieť).

Keď Emma Boschová vyšla z toaliet, poobzerala sa. Bolo tam stále veľmi živo, no tentoraz sa jej zdalo, že vníma akési odlišné rozrušenie. Nervóznejšie, *horúčkovitejšie*. Cez sklenené steny mohla pozorovať takmer celé poschodie, a tak videla, ako personál pobehuje všetkými smermi, niektorí sa ohromene zhromažďujú pri počítačoch a tlačiarňach. Vládol tam chaos. Z miesta, kde stála, počula výkriky prichádzajúce z kancelárií. Akoby sa spustil požiarne alarm, ale nijaký alarm sa neozýval.

Potom skonštatovala ďalšiu anomáliu: *zhasli aj neóny a lampy*. Dokonca aj v kanceláriách najviac vzdialených od sklenených okien, cez ktoré prechádzali vodopády slnečných lúčov. Veľkými krokmi zamierila k svojej kancelárii – všetko tam bolo predimenzované – a cítila napätie, čo ju obklopovalo.

– Čo sa to robí? – spytovala sa cestou.

A vtedy si to uvedomila: obrazovky na stenách, ktoré v reálnom čase poskytovali množstvo informácií – o situácii na trhu, novinky z firiem StarCo z celého sveta, obrázky veľkovýroby gigafactory, šéfovú prednášku a veľké titulky informačných kanálov –, boli tmavé.

– Nemáme šťavu! – povedal ktosi.

– Celkový výpadok! – pridala sa niekto iný.

Odrazu zastala vo dverách svojej kancelárie. Boli otvorené. Ryū Sakamoto, zástupca riaditeľa, a Jeroen Groeneveld, ktorý ako tridsaťsedemročný viedol oddelenie komunikácie, sa vzrušene rozprávali a čakali na ňu. Keď vošla, prestali hovoriť a pozreli sa na seba. Trochu ju to podráždilo: táto dôvernosť medzi dvomi mužmi nebola nič nové, akoby to, že im rozkazuje mladšia žena, ich nútilo vzájomne sa

podporovať. Tridsaťdvaročná Emma Boschová bola generálnou riaditeľkou Estelaru, najmladšou v podnikoch Milтона Gaila. Chvíľu ich od dverí pozorovala, potom rázne vošla do miestnosti.

– OK, povieť mi, o čo tu ide?

– A ty to nevieš? – premeral si ju Jeroen Groeneveld.

Podráždene sa naňho pozrela.

– Keby som to vedela, nepýtala by som sa.

Vzápätí oľutovala, že sa vyjadrila tak tvrdo, no Groeneveld, ktorý vo februári prišiel z Bruselu a často sa uňho prejavovala mizogýnia, ju znervózňoval.

– Bola som na toaletách, keď zhaslo svetlo, – vysvetľovala.

– V tom prípade vieš asi toľko, čo my, – vyhlásil Ryū Sakamoto. – Výpadok prúdu. Vo všetkých kanceláriách.

Jej zástupca prišiel pred tromi rokmi z Osaky a bol známy svojou chladnokrvnosťou v každej situácii. V stresových momentoch oceňovala túto jeho vlastnosť, ktorá kompenzovala jej výkyvy nálady, no v ten deň by bola uprednostnila niekoho trochu... *akčnejšieho*. Do vnútra vtrhol zadýchaný zamestnanec StarCo.

– Celá veža je bez elektriny! Musel som ísť po schodoch! Ani výťahy nefungujú! A uviazlo v nich množstvo ľudí!

– Ďakujem, Unai, – povedala a obrátila sa k dvom kolegom. Premerala si ich jedného po druhom. – Tak teda, volali ste a zistili, čo sa robí?

Sakamoto ukázal na svoj telefón.

– Ani mobily nefungujú. Nijaký WhatsApp, nijaká sieť, už nič. Také čosi som ešte nezažil...

Zdola sa ozývalo trúbenie. Emma podišla k oknám, pozrela sa dolu. Na križovatke La Castellana a Avenue Monforte-de-Lemos sa vytvorila obrovská zápcha, nevídané nakopenie niekoľkých stoviek

vozidiel, prehriatych motorov, plechov a predných skiel lesknúcich sa na slnku, vystresovaných vodičov, a to všetko sa ťahalo asi v dĺžke jedného kilometra.

– Netýka sa to len veže, – vysvetľoval Sakamoto, keď k nej podišiel. – Aj semaforey sa vyplí. Zasiahlo to celú štvrt' a možno ešte viac. – Ach, – zvolal odrazu, – pozrite sa na tých chlapíkov pod nami!

Pozrela sa dolu. Akýsi umývač okien na lane mával, aby si ho všimli. Ukazoval na svoj elektrický ovládač. Po mnohých výrazných gestách nakoniec pochopil, že vypadol prúd a že im nefungujú ani telefóny. Muž resignovane prikývol. Utieral si čelo. Aj z takej vzdialenosti mu Emma videla na lícach kvapky potu: pražil sa na slnku, hoci nebolo tak horúco, ako býva v auguste.

Potom prešla pohľadom po fasádach susedných veží, akoby očakávala, že tam bude transparent hlásajúci TO JE KONIEC SVETA alebo PREČ S KAPITÁLOM A UHLĽOVODÍKMI, podpísaný Extinction Rebellion, radikálnym ekologickým hnutím.

– Nedá sa zistiť, čo sa robí? – spýtala sa.

– Je tu Starhub, – poznamenal Groeneveld. – Možno naše satelity fungujú. Milton ich použil na bojiskách na Ukrajine. A naše prístroje na zemi majú všetky batériu. Ak sa táto porucha týka celej štvrti Cuatro Torres či ešte ďalších, musia o tom hovoriť v správach.

Pozrela sa na mladého blondína v bledomodrej košeli s peknou, akoby namaľovanou tvárou. Všimla si, že povedal *Milton*... Akoby Gaila osobne poznal. Takmer si vzdychla. No mal pravdu.

– Výborný nápad, – povedala. – Prečo na to nikto nepomyslel skôr? – dodala pomerne nazlostene.

– Emma, porucha nastala sotva pred štvrt'hodinou, – šepol zástupca neuveriteľne pokojne.

* * *

Keď sa napojili na satelity na nízkej orbite, ukázala sa im celá vážnosť situácie: Antena 3, Telecinco a Cuatro ďalej vysielali, niekedy na čiernom pozadí, a ich novinári nehovorili o ničom inom. Všetky programy využívali vzrušujúce správy a špeciálne vysielania: v *celej krajine* nastal výpadok elektriny, no porucha zasiahla aj Portugalsko a časť Francúzska. Neuveriteľné! A nikto netušil, kedy sa prúd obnoví. O príčine poruchy sa síce nevedelo, ale novinári sa zhodli v jednom: také čosi ešte nevideli. Ten 28. apríl 2025 sa mal zapísať do dejín.

Postupne prichádzali nové a nové informácie: zastavené metro a vlaky, zrušené stovky letov, kancelárie a obchody ponorené do tmy v celej krajine, kaviarne a reštaurácie zatvárali, lebo nemohli účtovať zákazníkom, na uliciach veľkého mesta totálny zmätok, tisíce áut v zápchach.

Poniektorí opustili autá a na autobusových zastávkach sa tvorili nekonečné rady. Vyjadrili sa aj minister dopravy a prezident, vyzývali spoluobčanov, aby zostali doma, vysvetľovali, že nikdy predtým sa elektrická sieť takto nezrútila, spresňovali, že za necelých päť sekúnd vypadlo pätnásť gigawattov. Emma si predstavila, že „pätnásť gigawattov“ nikomu nič nehovorí. Ľudí viac vystrašil zmätený výraz politikov, akoby odrazu boli zničené všetky ich záchytné body, akoby prestali fungovať všetky triky ostrieľaných politikov.

Ovládla ju závažná myšlienka: *nejaký výpadok elektriny, a všetko sa zastaví?* Dve celé krajiny paralyzované? Navyše dve moderné krajiny s pokrokovou infraštruktúrou a technikou. *Takto to bude vyzerať, keď sa raz všetko zrúti*, povedala si.

Z výšky ich štyridsiateho piateho poschodia mohli pozorovať ľudí mrviacich sa ako v mravenisku, do ktorého kopol nejaký obor. Emma si pomyslela, že to, čo majú pred očami, je obraz extrémne zraniteľnej spoločnosti.

Zraniteľnosť prenikla do srdca moderných spoločností, uvažovala ďalej. Pokrok a rast sa dejú za cenu globálnej, existenciálnej a čoraz väčšej neistoty. Celý svet sa vyvíja akoby na vlásku, vydaný napospas obrovskej poruche alebo jadrovej konfrontácii, možno s výnimkou niekoľkých nedostupných miest na planéte. To je šialenstvo, uzavrela. Vedela, že miliardárov zo špičkových technológií, Zuckerbergov, Huffmanov, Miltonov Gailov znepokojuje apokalypsa: šéf Facebooku si zmenil svoj dom na Havaji na pevnosť, iní si budovali bunkre, kupovali majetky na Novom Zélande, robili si zásoby zlata, zbraní, jodidu draselného.

Zraniteľnosť...

Striaslo ju.

Otec...

Osemdesiatosemročný José Ignacio Bosch bol vdovec a žil sám v usadlosti pri Sigüenze: Moratilla de Henares na kastílskom vidieku sto kilometrov severovýchodne od Madridu. Každý deň ho navštevovala opatrovatelka, lebo bol doma odkázaný na dýchací prístroj. Jej otec patril do kategórie pacientov závislých od mechanickej ventilácie, čiže musel používať prístroj viac ako dvadsať hodín denne.

Emma si spomenula, že žena, ktorá sa oňho starala, si vzala voľno. Otec svoju dcéru ubezpečoval, že jeden týždeň si celkom dobre poradí aj sám. Vedela, že hovorí pravdu. Lebo hoci telo neslúžilo otcovi tak ako predtým, jeho duch zostal priezračný ako voda v prameni, z ktorého čerpal vodu, ako to robila jeho matka a starý otec pred ním. Dokonca ju používal aj na umývanie. Jej otec ako starý anarchista pokladal vodu za spoločný majetok slúžiaci všetkým, ktorý nemal byť nikdy predmetom obchodovania a v nijakom prípade sa ňou nemalo plytvať. Kedy sa to vo svete zvrtno až tak, že aj vzduch, čo dýchame, je na predaj? To sa niekedy spýtoval jej otec.

Emma si spomenula na deň, keď mu oznámila, že bude pracovať pre StarCo. Otec vtedy zareagoval veľmi drsne. Namiesto aby jej za blahoželal, vyhlásil, že podľa neho StarCo je ďalší výkvet amerického imperializmu, tak ako McDonald, Apple a Coca-Cola. Nekompromisne, ako to mal vo zvyku, jej vyčítal, že zapredala svoju dušu. Ľudia, pre ktorých mala pracovať, podľa neho kradli budúcnosť mladým, ruinovali malé obchody, plienili umelcov a skutočných tvorcov, aby živili stroje, ktoré mohli pokladať za inteligentné len kretény a ktorých každodenné používanie oslabuje mladé mozgy. Ju obvinil z prostitúcie. Doslova. Ten výraz by bol medzi nimi vyvolal nenapraviteľný rozpor, keby sa jej nebol vzápätí ospravedlnil, že ho použil.

Pre ňu bolo hrozné pomyslieť si, že jej otec by uprednostnil skôr život v Sovietskom zväze, ako by uznal, že za svoje pohodlie a kvalitu života vďačí práve voľnému obchodu a slobode podnikania. Niekdedy uvažovala, či jej odlišné politické názory nevychádzajú z potreby uniknúť jeho ťaživému tieňu, archetypu otca.

Preto sa Emma neznepokojovala, keď jej oznámil, že jeho opatrovatelka si berie týždeň voľna.

Až do tohto dňa...

Lebo otcov dýchací prístroj nemohol fungovať bez elektriny. Pravdaže, tak ako podobné prístroje, bol vybavený pomocnou batériou, no len na krátky či obmedzený čas.

No čo sa stane, ak sa výpadok predĺži? Či ešte horšie: ak nikto nepomyslel na nabitie batérie?

Rozmýšľala, že Iberdrola a Endesa mali v prípade výpadku povinnosť upozorniť klientov, ako bol jej otec, telefónom či esemeskou. Túto gigaporuchu však nikto nepredpokladal. *A v každom prípade telefóny boli aj tak mimo prevádzky.*

Zraniteľnosť...

Odrazu sa začala báť. Vyťukala číslo. Ako čakala, nič sa neozvalo. Rozmýšľala. Kým sa elektrina neobnoví, nemala tu čo robiť.

– Idem pozrieť otca, – povedala.

– Čože? – poznamenal Groeneveld.

– Je chorý a sám. A nemôžem sa mu dovolať.

Ryü prikývol. Poznal zdravotný stav starého Boscha.

– Ak sa ti podarí dostať z tohto bordelu, – Groeneveld mal nos prilepený na sklo a hľadel dolu.

Zamierila po chodbách k výtahom, no uvedomila si, že ani tie nefungujú. Dvadsaťsedem kabín stojí! Koľko osôb je uväznených vnútri?

Vybrala sa po schodisku.

Štyridsaťpäť poschodí plus dve do podzemných garáží, keď ste v šiestom mesiaci tehotenstva: pre každého iného by to bol problém. No Emma ďalej športovala, dávala si pozor na to, čo prijímalo jej telo, a vlastne viedla rovnaký život ako predtým. Napriek tomu schádzala po schodoch s pomocnými červenými svetlami opatrnejšie, ako by to bola urobila pred tehotenstvom. Dolu sa vybrali aj iní zamestnanci vo veži, šli si zafajčiť a vyčkať, kým sa výpadok skončí, prípadne dúfali, že vonku bude sieť.

Trvalo jej dobrých dvadsať minút, kým zišla do podzemnej garáže, ku koncu už spomalila.

Jej Volta, posledný model, ju čakala vzadu pri nabíjačkách. Zadržaná prešla cez parkovisko, cítila členky.

Sadla si za volant, naštartovala.

Skontrolovala stav batérie: 50 %. Dosť na cestu k otcovi.

Vyšla z parkovacieho miesta a Volta sa pohla ticho ako mačka k východovej rampe. Keď k nej prišla, našťastie skonštatovala, že v momente poruchy bola otvorená a tak aj zostala.

2

EMMA

EMMA mierila na severovýchod po A2. Už mala za sebou mestá Torrejón de Ardoz, Alcalá de Henares a Guadalajara, práve prechádzala pláňou, kým slnko jej svietilo do chrbta.

Tri minúty po devätnástej.

V istej chvíli si myslela, že sa jej nepodari vymotať z madridského chaosu. Trvalo trištvrte hodiny, kým vyšla z úplne zapchatých podzemných ciest obchodnej štvrte a napokon sa dostala na denné svetlo. Ďalšie tri hodiny zdolávala niekoľko kilometrov k mimoúrovňovej križovatke M-30. *Takto bude vyzerat' spoločnosť, keď sa vrátíme do džungle. Keď už nebudú nijaké zákony, pravidlá ani polícia, ktorá by ju prinútila rešpektovať ich.* Každý bude odkázaný sám na seba, bude presadzovať vlastný zákon, zákon silnejšieho, alebo sa podrobí ešte silnejšiemu ako on. Počas tých niekoľkých hodín mohla tento sociologický pokus pozorovať rovno pred sebou: boli takí ako ona, čo si vynútili prechod, presadili svoju moc; a potom boli bojazliví, neodhodlaní, ktorí sa radšej vzdali a rezignovali.

Pustila si rádio, čo fungovalo vtedy, ak ste mali baterky alebo ako ona batériu nabitú pred poruchou. Zápalisté hlasy vzbudzovali dojem, akoby boli všetci nadrogovaní, kým vystupujúci politici sa nútili pôsobiť upokojujúco, no zrádzali ich nezvyčajné vibrácie hlasiviek.

Správy šíriace sa na vlnách pripomínali starý dobrý katastrofický film s Charltonom Hestonom, starý, ale stále cool: železnice evakuovali vyše tridsaťtisíc osôb z vlakov, ktoré stáli niekde na vidieku; palivom urgentne zásobovali pomocné generátory v nemocniciach a v iných životne dôležitých centrách krajiny; hovorca vedení vysokého napätia oznamoval, že elektrina sa čiastočne obnovila v oblastiach Katalánska, Aragónska, Baskicka, Galície, Navarry, Andalúzie, Astúrie... *Čiastočne, čo to má znamenať?* spytovala sa Emma, keď sa neúspešne pokúšala niekoľkokrát dovolať otcovi.

Hnevala sa na seba, že v otcovom dome nedala nainštalovať zapojenie cez Starhub. Taká hlúposť! No Gail vyžadoval od svojich zamestnancov absolútnu oddanosť a nikdy si na to nenašla čas. „Ak nepracuješ priveľa, nepracuješ dost“, to bolo heslo firmy.

Sľubujem, že sa to zmení, ocko, hovoril akýsi hlas v jej vnútri, bol to pocit viny – veľmi dobre to vedela –, a možno sa ozvalo aj svedomie, no to bolo v podstate to isté. Bude mu viac k dispozícii, viac pri ňom; nájde si čas, aby ho navštívila; bude spať v jeho malom dome bez klimatizácie, no s múrmi hrubými ako nejaká pevnosť, a so skromným zariadením, v úzkej a tvrdej posteli z detstva, ktorá vŕzgala pri najmenšom pohybe, bude mu pri ohni alebo v lete na priedomí pri zapadajúcom slnku rozprávať o svojom živote. Zmieria sa. Ocení jej úspech. A už nikdy v živote ho nenechá samého v takejto situácii.

Zahľbená do myšlienok si najskôr nevšimla, že asi sto metrov za ňou ide čierna Volta. Rovnakou rýchlosťou, čiže trochu nad limitom, a nikdy nezrýchli ani sa nepriblíži, akoby boli spojené neviditeľným lanom.

No čo, od svojich začiatkov má Volta v Španielsku už štyridsaťpäťtisíc vozidiel. Dve Volty na diaľnici, to nie je nič prekvapujúce.

* * *

Pri nasledujúcom výjazde vyšla zo šestprúdovej diaľnice. Pustila sa po malej vidieckej ceste vedúcej do Sigüenzy.

Pozrela sa do spätného zrkadla.

Videla, že čierna Volta bliká doprava a odbočuje za ňou. No a čo? V Sigüenze predsa mohlo byť aj niekoľko majiteľov Volty. A možno zažili tie isté problémy, keď opúšťali hlavné mesto.

Za kruhovým objazdom cesta mierila rovnakým smerom ako svetlo zapadajúceho slnka. Emma pocítila, že terén stúpa, a cesta začala opisovať zákruty medzi vyprahnutými kopcami s mladým porastom a so zelenými dubmi.

Na nasledujúcej zákrute musela spomaliť, lebo sa ocitla za kamiónom naloženým kliečkami s ovocím a so zeleninou. Vo vzduchu bolo cítiť pach benzínu a krmiva a Emma zatvorila okno. Čoskoro sa Volta znovu ukázala. Prilepila sa jej na zadný nárazník a trpezlivo vyčkávala, kedy bude mať príležitosť predbehnúť ju.

Emma ju pozorovala v spätnom zrkadle. Okná mala tieňované, na prednom skle sa odrážalo medené svetlo súmraku a veľký oblak v tvare kovadliny, takže Emma nemohla vidieť, kto je vnútri.

O sto metrov ďalej využila príležitosť a predbehla kamión, videla ho vzdiaľovať sa v spätnom zrkadle, no čierna Volta ho takisto predbehla.

Keď vošla do Sigüenzy, bolo 19 hodín 38 minút. Za čerpacou stanicou Repsol zahla vľavo a pokračovala popri obrobených poliach a prasacích farmách, od ktorých sa dostal dovnútra prenikavý zápach napriek zatvoreným oknám. Potom sa cesta znovu začala vlniť medzi skalnatými stráňami, kam sa upierali lúče zapadajúceho slnka.

Usadlosť jej otca neoznačovala nijaká tabuľa. Bolo v nej celkom sedemnášť obydlí vrátane toho otcovho. Podobne to vyzeralo v iných

usadlostiach okolo Sigüenzy, počet obyvateľov sa každým rokom zmenšoval.

Spomalila: bola už takmer v cieľi a kľukatiaca sa cesta bola v zlom stave, takže jej nezáležalo na tom, či príde o dve či tri minúty skôr.

Väčšmi ako cesta ju však zaujímal stav jej otca. Predstavila si, ako bez života a so sinavou tvárou leží pri prístroji s vybitou batériou. Cyanóza. To slovo malo zlovestnú kovovú farbu. Potom ďalšia myšlienka zahnila tú predchádzajúcu: bolo to niečo súvisiace so StarCo, čo nepovedala svojmu otcovi ani nikomu inému, čo by nebola povedala ani svojej najlepšej priateľke – keby bola takú mala. To niečo by bolo podporilo otca v boji proti technológiám, bolo by potvrdilo to šialenstvo, aké pripisoval novým miliardárom, podľa neho schopným zahrávať sa s osudom ľudstva, ako keby hrali šach. Emma to niečo nosila v sebe. A v deprimujúcich chvíľach nebola ďaleko od toho, aby mu dala za pravdu. Ona sama mala pri niektorých aktéroch vo vyspelých technológiách – pri tých, ktorí naozaj menili svet, ktorí písali novú stránku v dejinách ľudstva – nejasný pocit, zmes moci a zraniteľnosti, opojenia technológiami a strachu zo straty kontroly. Niekoľkokrát mala tento pocit, že aj tí najambicióznejší spomedzi nich – takí ako Mark Zuckerberg, Sam Altman či Milton Gail – prežívali pri týchto prevratných udalostiach úzkosť.

Zdalo sa, že odtetaz sa u všetkých, hoci sú skrytí pred pohľadmi za mikrofónmi, prejavuje akýsi tajný nepokoj pred smerovaním, ktoré už nikto nemôže zastaviť. Akoby si napokon uvedomili – hoci priveľmi neskoro, v podobe akejsi novej a u nich paradoxnej pokory, že evolúcia či revolúcia, ktorú spustili, uniká ich kontrole.

Vošla do novej zákruty a pozrela sa do spätného zrkadla.

Čierny tieň.

Volta...

Nevšimla si, že sa k nej priblížila.

Čo tam robí? Predsa nemala čo hľadať na tejto ceste, ktorá viedla iba k otcovmu domu. Očividne ju sledovali. No prečo? Vyslali ju z firmy?

Čierna limuzína zrýchlila a Emma pocítila na hrudi menšiu paniku. Jej eskorta bola ani nie štyri metre za ňou, akoby sa ju chystala predbehnúť.

Spoznala model Z, jeden z najdrahších, ultra luxusnú limuzínu a jedno z najvýkonnejších elektrických vozidiel na trhu.

Obidve vozidlá sa pohybovali popri železnici Madrid-Sigüenza, cesta viedla trochu vyššie a od trate ju oddeľovalo kovové zábradlie, vyschnuté koryto potoka a násyp. Zablikali na ňu svetlá. *Prečo sa bojíš?* spytovala sa. Určite to bude vozidlo z firmy. Stalo sa niečo, čo vyžaduje jej prítomnosť. Pomyslela si na otca. Už bola takmer uňho. Predovšetkým chcela vedieť, ako sa má.

Ďalšie zablikanie, tentoraz spojené so zatrúbením.

Prudko zabrzdila. Dobré: tak si to teda vyjasnime. Potom zájde k otcovi.

Zastala na zaprášenej ceste. Volta Z za ňou. Stále ešte nevidela, kto v nej je.

Emma vystúpila.

Na Volte sa otvorili obidvoje predné dvere. Boli tam dvaja muži v oblekoch a v tmavých okuliároch. Za iných okolností by sa bola usmiala, tak jej to pripomínalo scénu z nejakého filmu. V americkom sídle StarCo to už videla. Bezpečnostná služba. Ticho na tomto odľahlom mieste rušilo len klopkanie ich mestských kožených podrážok na asfalte. Bolo úplné bezvetrie.

– Emma Boschová? Posiela nás pán Gail, – povedal v angličtine jeden z nich.

Vzdychla si. V prípade nejakého problému mal Milton vo zvyku dať vyhládať riaditeľa a požiadať ho, aby problém okamžite riešil. Keď si Gail vzal niečo do hlavy, neváhal a zobudil vás uprostred noci, alebo o tretej nadržanom zorganizoval schôdzu v niektorom podniku a vytiahol šéfov z postele; on sám spával veľmi málo.

– Čo sa robí?

– Chce vedieť, či ste v poriadku.

– Môžete mu povedať, že som.

Obrátila sa, chcela si ísť sadnúť do auta.

– Želá si, aby ste išli s nami.

Zvrtla sa a vzdychla.

– Najprv musím vidieť otca, – odvetila. – Možno je v nebezpečenstve. Je to iba niekoľko minút. Idem do Moratilla de Henares, sotva kilometer odtiaľto.

– Pani Boschová, musím naliehať.

Muž sklonil hlavu. Slnečné okuliare sa mu zošmykli na koniec nosa a pozrel sa jej rovno do očí. Zrenice mu svietili v krvavom svetle zapadajúceho slnka. Nebolo v nich nič prívetivé.

– Lutujem, najprv musím vidieť otca.

Ten, čo jej prikazoval, nebol nijaký sviatočný poskok.

– Pani Boschová...

Bol to tón jeho hlasu, alebo to bolo v jeho pohľade? V tej chvíli ju prenikla pochybnosť.

– Pracujete pre StarCo? Máte preukaz?

Nijaká odpoveď.

Dvaja muži ju nespúšťali z očí. Srdce sa jej prudko rozbúchalo.

– Počujte... ja... ja... *nechcem ísť s vami...*